І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. Шевченко

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N.J. 07303
Телефони: (201) 434-0237, (201) 434-0807, з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюзу: (201) 451-2200, з Ню Йорку (212) 227-5250, (212) 227-5251

РІК LXXXII. Ч. 121. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК СЕРЕДА, 25-го ЧЕРВНЯ 1975 ЦЕНТІВ 20 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK WEDNESDAY, JUNE 25, 1975 No. 121. VOL. LXXXII.

УКРАЇНКИ З ВІЛЬНИХ КРАЇН БЕРУТЬ АКТИВНУ УЧАСТЬ В ДЕБАТАХ І ПРИЙНЯТТЯХ СВІТОВОЇ ЖІНОЧОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ В МЕХІКО

Мехіко Сіті. (УІС „Смолоскип" — телефоном) — У понеділок, 23-го червня, українські делеґатки з поселень у вільних країнах два рази забирали слово в дебатах „Трибуни" та взяли участь у двох прийняттях — в американській амбасаді та на прийнятті в мехіканського президента Ечеверії Альвареса. Як відомо, в офіційних нарадах Світової Конференції Міжнародного Року Жінки можуть брати участь тільки делеґатки держав — членів ООН, що є організатором цієї Конференції, а не-державні делеґації, в цьому і велика делеґація українок з вільних країн світу, що виступає під фірмою Світового Конґресу Вільних Українців (СКВУ) та Світової Федерації Українських Жіночих Організацій (СФУЖО) можуть брати участь у зв'язаній з цією Світовою Конференцією, але неофіційною „Трибуною", що вважається форумом Конференції. Під час понеділкових дебат на цьому „форумі", у відповідь на твердження представниці Совєтського Союзу, що жінки в СССР, мовляв, користуються всіми правами на рівні з чоловіками, вільна українська делеґатка відчитала заяву із твердженням, що „нас хвилює доля жінок-політв'язнів, про яких багато говориться, але досі нічого конкретного не досягнено. Цим жінкам - політв'язням відмовляється не тільки їх жіночих прав, але й найосновніших людських прав взагалі. Якщо дійсно совєтські жінки досягнули рівноправність, ми закликаємо їх долучитися до інших жінок комуністичних, соціялістичних і капіталістичних країн та включитися до активної співпраці в організації Міжнародна Амнестія для звільнення всіх жінок - політв'язнів у світі, включно з українками в Совєтському Союзі", сказано в заяві.

На цей заклик різко відповів французький учасник дебат на форумі „Трибуни". Заявляючи, що він репрезентує соціялістично - демократичну молодь, він відмовляв делеґаткам українського жіноцтва у вільному світі права репрезентувати українських жінок в Совєтському Союзі та говорити в їхньому імені. Його виступ зустрівся з явним обуренням великої кількости учасників дебат, які перервали його завваги.

Того самого дня відбулася в місцевій американській амбасаді зустріч офіційних американських делеґаток Конференції з учасниками „Трибуни". На цій зустрічі д-р Маруся Бек, промовляючи в імені українських учасниць „Трибуни" з Америки, поінформувала американських делеґаток Конференції про долю українок в поневоленій Україні, прохаючи і закликаючи американських делеґаток активно піддержати зусилля для звільнення українок-політв'язнів у Совєтському Союзі.

Деякі з вільних українських делеґаток були також на прийнятті в мехіканського президента Ечеверії, де зустрілися також зі совєтським амбасадором Тарасовим.

На форумах Конференції, як і на прийняттях всі українські делеґатки з вільних країн, без уваги на їхню групову приналежність та переконання, виступають спільно і солідарно в імені та під проводом СФУЖО і СКВУ.

Як уже інформовано, між цими українськими делеґатками є представниця Українського Народного Союзу, його головна касирка пані Уляна Дячук, а заступниця головного предсідника УНС пані Марія Душник разом з пані Галиною Гірняк є делеґатками УККА.

Д-Р ВОЛОДИМИР ГУК, ВИДАТНИЙ ЛІКАР-ГРОМАДЯНИН, ПОМЕР НАГЛО В НЮАРКУ

Нюарк. — Минулого понеділка, 23-го червня, в шпиталі Ст. Барнабас в Лівінґстоні, Н. Дж., у передполудневих годинах помер нагло на розрив серця відомий і видатний наш лікар, громадянин і спортовець, св. п. Володимир Гук, колишній член Головної Управи Українського Лікарського Т-ва Північної Америки, б. голова Відділу УККА в Ірвінґтоні, б. голова УСТ „Чорноморська Січ" в Нюарку, активний член інших установ і організацій, довголітній член 371-го Відділу УНСоюзу, відомий також зі своєї спортової активности. Помер на 56-му році життя, осиротивши дружину також лікарку д-р Стефанію, сина д-ра Яромира з дружиною, дочку Лярису з чоловіком Якимом, внука, брата і сестру та ближчу і дальшу родину в ЗСА і в Україні. Панахида за спокій його душі буде відправлена в похоронному заведенні Литвина в Ірвінґтоні в середу, 25-го червня, о год. 8-ій вечора, а похорон відбудеться в четвер, 26 червня, о год. 8.30 ранку із згаданого похоронного заведення до української католицької церкви св. Івана Хрестителя й опісля на український православний цвинтар у Бавнд Бруку.

Св. п. д-р Володимир Гук

Св. п. д-р Володимир Гук народився в Отинії, Станиславівського повіту в Західній Україні 21 квітня 1920 року. Медичні студії зачав в Україні і закінчив в Західній Европі і від початку свого поселення в Америці в 1948 році виконував свою медичну професію в Нюарку-Ірвінґтоні, здобувши собі велику пошану і респект та довір'я багатьох своїх пацієнтів. Мимо своїх великих професійних обов'язків, був найактивніший та належав до найбільш жертвенних в нашому громадському житті. Захворів ненадійно на серце в неділю, 22-го червня вечером, та був перевезений до шпиталя Ст. Барнабас в Лівінґстоні, де і помер, залишивши у великій скорботі свою родину, своїх багатьох пацієнтів та численних приятелів та колеґ і велику українську громаду.

В КАНАДІ ОФОРМЛЕНО КОНФЕРЕНЦІЮ ДЛЯ УКРАЇНСЬКИХ СТУДІЙ

Оттава, Канада (К.Б.). — У квітні 1974 р. на конференції українських професорів у Вінніпегу створено академічну асоціяцію — Конференцію для Українських Студій в Канаді, що стала складовою частиною Асоціяції Канадських Славістів. Для статутового оформлення і початкової діяльности вибрано тоді тимчасовий Комітет, який мав також підготовити чергову академічну та організаційну сесію Конференції.

Дня 6 червня ц.р. Конференція для Українських Студій відбула свою академічну та організаційну сесію в Едмонтоні, в рамах програми конференцій Наукових Асоціяцій Канади. На організаційній сесії проф. Іван Л. Рудницький, голова тимчасового Комітету, здав звіт з діяльности і статутового оформлення Конференції; вибрано управу Конференції для українських студій, до якої увійшли: проф. Константин Біда — голова, професор Іван Л. Рудницький — бувший голова, о. проф. О. Баран — містоголова, проф. Р. Сербин — секретар і скарбник, проф. М. Лупул і проф. Ю. Луцький — члени управи. На організаційній сесії затверджено також статут Конференції для українських студій в Канаді, у якім устійнені цілі, членство і такі інші питання, як управа Конференції, річні конференції і ін. Ціллю Конференції, згідно з затвердженим статутом, є „розвиток, координація та фінансування українських студій, наукових дослідів та публікацій в канадських університетах і коледжах".

На організаційній конференції виступали також, як запрошені гості, д-р А. Фіголь, який говорив про працю над Українською Енциклопедією і про можливість перенесення цієї праці на терен Канади і д-р Б. Вінар, власник видавництва у Колорадо, який говорив про видання українських наукових публікацій у своєму видавництві.

У програму наукової сесії Конференції увійшли дві доповіді: Доповідь проф. Константина Біди про „Літературну традицію і фольклор у „Слові о полку Ігоревім", та доповідь проф. Романа Сербина про „Концепт Руської Землі у східньослов'янських літописах другої половини XII ст.".

Г. КІССІНДЖЕР З'ЯСУВАВ ХАРАКТЕР ВЗАЄМОВІДНОСИН МІЖ ЗСА ТА ЇХНІМИ СОЮЗНИКАМИ

Вашінґтон. — Виступаючи з промовою в Атлянті на форумі Південної Ради Міжнародних і Публічних Справ та Торговельної Палати Атлянти, державний секретар Генрі Кіссінджер перестеріг альянтів, щоб вони не вважали, що вони роблять „ласку" для ЗСА, зберігаючи з ЗСА союзні взаємини. З такою заявою Г. Кіссінджер виступив у зв'язку з деклярацією турецького уряду, який заявив, що уневажнить американсько-турецький договір про американські бази на території Туреччини, якщо ЗСА не відновлять Туреччині допомоги. Г. Кіссінджер підкреслив, що одиноким критерієм для ЗСА є їхній національний інтерес і кожний договір має на меті ці інтереси охороняти. „Кожний союзник, якого розуміння його національного інтересу зміниться, зустрінеться з нашим зрозумінням і нашою готовістю змінити, чи закінчити наші договірні взаємини. Ніякий союзник не може приневолити нас загрозою зірвання договору; ми не вважаємо, що його безпека є важливішою для нас, як для нього самого".

Коли йдеться про ЗСА, то, як говорив Г. Кіссінджер, „ми приймаємо, що наші приятелі розглядають свої зв'язки з нами як такі, що служать їхнім власним національним інтересам, а не привілеями, що їх роздається, чи відбирається, як засіб натиску. Коли таким є не взаємне зрозуміння, тоді напевно прийшов час на зміну". Складаючи таку заяву, Г. Кіссінджер підкреслив і висловив дуже виразне побажання, щоб „всі сторони серйозно потрактували ці слова, які є дуже дбайливо дібрані".

Окрему увагу у своїй промові Г. Кіссінджер присвятив справі Близького Сходу. Згідно з його заявою, ЗСА не дозволять на „застій" в ізраїльсько-арабських взаєминах і що ЗСА приготовані діяти по лінії „охорони всіх своїх інтересів" на Близькому Сході. Наголошуючи окреслення „всі свої інтереси", Г. Кіссінджер хотів вказати, як коментують, що ЗСА мають на увазі не тільки питання забезпечення Ізраїля перед знищенням, а й виключно свої власні національні інтереси на Близькому і Середньому Сході. Коли ж йдеться про здійснення постулятів американської зовнішньої політики, то, за словами Г. Кіссінджера, ситуація в ЗСА покращала, мовляв, „ми є на шляху відновлення нашої єдности і одночасно нашої спроможности діяти як нація, яка вірить у свої сили".

Як поінформував речник Державного департаменту, промова Г. Кіссінджера була узгіднена з президентом Фордом і є висловом становища також Президента, коли йдеться про союзові договори. Як відомо, президент Форд робить всі заходи, щоб була скасована заборона Конґресу давати допомогу Туреччині.

НА ОСЕЛІ СУМА В ЕЛЛЕНВІЛЛІ ВІДБУЛИСЯ ЧЕТВЕРТІ СПОРТОВІ ІГРИЩА

Елленвілл, Н. Й. (ід) — В суботу і неділю, 21-22-го червня ц. р., тут на Оселі СУМА відбулися чертверті з черги Спортові Ігрища, якими цього року провадило Спортове Т-ва „Чорноморська Січ" з Нюарку, Н. Дж., з участю понад 250 молодих українських спортовців — членів п'ятьох різних українських молодечих та спортових організацій.

У передполудневих годинах першого дня змагань, відбулося офіційне відкриття гор та приречення всіх спотовців „змагатися гідно і чесно". Після піднесення прапорів та відспівання українського та американського національних гимнів, Мирон Стебельський, провідник ігрищ від „Чорноморської Січі", привітав змагунів і підкреслив, що гри будуть проходити під кличем 60-ліття Українських Січових Стрільців, 25-ліття геройської смерти ген.-хор. Тараса Чупринки та 25-ліття існування Українського Спортового Т-ва „Тризуб" з Філядельфії.

Іншими членами команди Четвертих Спортових Ігрищ були: заступник та пресовий референт Омелян Твардовський („Ч. Січ"), господар Володимир Костик (СУМА), писар д-р Ігор Гурин („Ч. Січ"), скарбник Володимир Маркусь („Ч. Січ"), командант табору Ярослав Петрик (СУМА) і Любомир Білик, член (Пласт).

З привітами виступали д-р Едвард Жарський, від Конференції Українських Центральних Молодечих та Студентських Організацій при УККА — спонзор тих річних ігрищ, Ярослав Козак від „Тризуба", М. Стебельський від „Ч. Січі", Мирослав Шміґель від СУМА та Л. Білик від Пласту.

Ланковими під час ігрищ були: Євген Чижович — копаний м'яч, інж. Адріян Лапичак — відбиванка та Л. Білик — легка атлетика.

Змагання відбувалися на спортовому майдані майже від ранку аж до вечора.

Результати леґкоатлетичних змагань: штафети 4 × 100, юначки – перше місце — Пласт Ню Йорк (Лупик, Мокрівська, Григорович і В. Чума); друге місце „Ч. Січ"; юнаки — перше місце — Пласт Джерзі Сіті

(Продовження на стор. 4-ій)

В УНІВЕРСИТЕТІ ПЕННСИЛЬВЕНІЇ ВСТАНОВЛЕНО ЛЕКТОРАТ ІМЕНИ УККА

Філядельфія (УККА). — Своїм листом з 5-го травня 1975 р. голова Відділу Слов'янських Мов і Літератур, в Пенсильвенійському університеті, проф. Еллiотт Моссман, повідомив Управу місцевого Відділу Українського Конґресового Комітету Америки, що в признанні за цінну викладацьку й наукову працю проф. д-р Наталії Пазуняк, яка викладає українську мову й літературу в тому університеті від 1963 р. на заавансованому рівні, з одного боку, а підтримку цих студій Відділом Українського Конґресового Комітету, з другого, — керівні чинники університету надали д-р Наталії Пазуняк титул „лектора слов'янських мов ім. Українського Конґресового Комітету."

Студії української мови й літератури введено в Університеті Пеннсильвенії на рівні для бакалявреату ще в 1959 р. і керував ними тоді проф. д-р Григор Лужницький. У вересні 1963 р. започатковано виклади української мови й літератури на вищому рівні, тобто в підготові до маґістерії та докторату, під кермою проф. д-р Наталії Пазуняк, яка сама раніше вже одержала докторат із славістики в цьому університеті із спеціялізацією в українській мові й літературі. До речі, докторати з україністики в Університеті Пеннсильвенії дістали також Яр Славутич, Богдан Романенчук, Яків Гурський і Олег Зуєвський.

В 1973 р. одержала докторат Ляриса Онишкевич, яка тепер викладає українську мову і літературу в Ратґерс університеті, а в травні 1975 р. Євген Хмілевський одержав диплом маґістра з української мови й літератури. Відомо, що Університет Пеннсильвенії належить до кількох найкращих університетів Америки, тому зорганізована українська Громада міста Філядельфії вже від кількох років субсидіює в ньому українські студії.

Для систематичної опіки над цими студіями, а також для підтримки студентів стипендіями, в рямках Відділу УККА, що його тепер очолює проф. д-р Петро Стерчо, діє спеціяльна Стипендійна Кураторія. Почесним головою Кураторії є д-р Володимир

(Закінчення на стор. 4-ій).

ЗСА і СССР порозуміваються щодо заборони вживання змін в погоді для воєнних цілей

Вашінґтон. — Речники Уряду повідомили, що ЗСА та Совєтський Союз дійшли до порозуміння щодо тентативного проєкту договору, який забороняв би старання змінити погоду чи інші природні фактори для використання у воєнних цілях. Проєкт був виготовлений у Женеві під час минулотижневих дискусій між обома сторонами на підставі розмов у 1974-му році між генеральним секретарем КПСС Леонідом Брежнєвим і тодішнім президентом Ричардом Ніксоном. Проєкт договору тепер буде переданий урядом обох країн для дальшого розгляду, бо існують малі розбіжності між становищами Вашінґтону й Москви. Речники американського уряду наразі відмовилися оприлюднити текст проєкту, але заявили, що він настільки „загальниковий", що на нього можуть погодитися обидві сторони.

Федерація онтарійських студентів виступила в обороні Мороза, Плюща і Мюлера

Торонто. — Союз Українських Студентів Канади (СУСК) інформує: СУСК подав рішення про стан політичних в'язнів на Четвертій річній загальній зустрічі Федерації онтарійських студентів. Зустріч відбулася в університеті МакМастер 29 травня 1975.

Делеґація з Студентської управи при університеті Йорк, яка представила цю резолюцію, просить Федерацію онтарійських студентів публічно підтримати трьох політичних в'язнів: Валентина Мороза, Леоніда Плюща та Їрія Мюлера і звернутися до уряду СССР та Чехо-Словацької СР у справі звільнення їх від несправедливого покарання та негуманного трактування.

Це перший раз, що провінційна культурно-освітня установа вирішила виступити в обороні репресованих в СССР та Чехо-Словаччині.

СУСК якраз веде кампанію оборони політичних в'язнів в СССР та в інших країнах Східньої Европи. Це рішення є частиною цієї кампанії. Головною метою цієї кампанії є зацікавити найширші кола громадянства справою політв'язнів в СССР.

Перед прийняттям цього рішення Федерацією онтарійських студентів, в дискусіях були зауваження, що „політичні репресії не є студентська справа" і що для такого рішення не було досить точних відомостей про політичних в'язнів.

Прощатимуть пароха о. П. Малюґу в Нюарку

Нюарк-Ірвінґтон. — Дотеперішній парох місцевої української католицької церкви св. Івана Хрестителя о. ігумен Павло Малюґа, ЧНІ, покидає з кінцем червня Нюарк і переїздить на працю в Йорктоні в Канаді. У зв'язку з цим члени парафії і громадянство у порозумінні і при співпраці Управи Відділу УККА підготовляють для о. П. Малюґи прощання в п'ятницю 27 червня. Імпрезу підготовляє окремий комітет, що його очолює інж. М. Семанишин. Вечером 27 червня о. год. 8 вечора в залі Українського Народного Дому в Ірвінґтоні відбудеться зустріч громадянства з о. ігуменом П. Малюґою, на якій громадянство Нюарку і околиці попрощається зі своїм дотеперішнім парохом, який у цій парафії виконував душпастирські обов'язки з 1970 р.

о. Ігумен П. Малюґа, ЧНІ

Новим парохом в Нюарку назначений о. ігумен Михайло Кучм'як, ЧНІ.

ОЙ НЕМА ТО КРАЮ, КРАЮ...

Репортаж Леоніда Полтави з Союзівки

Кожний день на Союзівці має свою відміну: у понеділок — орієнтаційна прогулянка, увечорі — „Будьмо знайомі" в клюбі „Веселка"; вівторок — кіносеанс (американські й українські фільми), середа — мистецька програма, а тепер, здається, буде „Гуцульська ніч". Тут треба зрадити одну таємницю: тоді гостям подаватимуть „Карпатську юшку"! Яка вона? Півроку п. В. Квас „вивідував" через залізну заслону, яка рецепта „Карпатської юшки". Не так то просто! У країні неволі, де в містах немає телефонічних книжок і адресарів, - навіть таку рецепту в кількох ресторанах тримають „засекреченою". Але управитель „Союзівки", мабуть, має своїх „шпиків" десь у Карпатах, які таки здійснили „економічне шпигунство" на корисіть однієї „капіталістичної оселі" ... — і тепер Союзівка запрошує гостей на „Карпатську юшку" та ще й на змодифікований „Карпатський шашлик"! У четвер на Союзівці — ватра, самодіяльні виступи гостей і працівників-молоді; п'ятниця — хоча прощання сумне, на Союзівці й воно веселе, бо відбувається при клюбі „Веселка", з гуцульською барою, з товариською забавою. Кожної суботи, крім забави, яка інколи буде в супроводі двох оркестр відразу (новина, яку завела Союзівка і яку вже підхопили студенти із СУСТА на своїй недавній забаві), — культурна мистецька імпреза у великій охолодженій залі; після Богослуження в неділю — оглядини мистецьких виставок, прогулянки по Оселі, зустрічі, розмови, спорт, купання... — всього не перелічити.

Мистецькі, розвагові, вишкільні програми

Хоча Союзівка відчинена круглий рік, особливо жваво б'ється тут живчик життя в літньому сезоні, між 4-им липня і 1-им вересня („День Праці").

Вже цієї суботи, 21 червня, розпочинається тенісова школа під керівництвом ред. Зенона Снилика і Юрія Савчака, до 28 червня включно. (48 зголошень).

Цієї ж суботи привітно відчиняються двері „Львова" для хлопчиків. Табір буде провадити п-і Стефанія Гаврилюк, до 12 липня, а табір для дівчаток триватиме з 12 липня до 2 серпня. Курси Українознавства, на які вже записались біля 50 осіб і де вивчатимуть, крім різних дисциплін, український танок, музику, бандуру та ін. працюватиме з 3-го до 23-го серпня й закінчиться, як і дитячі табори, великим концертом самодіяльности.

Цього року мистецькі сили молоді, працівників на Оселі, ще більші, чим у минулому. Молодь приїздить з бандурами, гітарами, нотами, новими піснями. Як і раніше, гості матимуть приємність вітати двомовну конферансьє і акторку Аню Дидик, яка прилетить з далекого Денверу на все літо, і яку при потребі замінятиме п. Володимир Гентиш; оркестрою Союзівки керуватимуть пп. Добущак і Худолій, співатиме Оксана Борбич, виступатиме студент Манґетен коледжу бас-баритон С. Шкафаровський, якому дорога стелиться на оперну сцену, та багато інших.

Гості будуть вітати найкращі мистецькі сили на Союзівці: світової слави скрипалів Дану і Юрія Мазуркевичів, оперних зірок Ренату Бабак, Галину Андреадіс, Анну Чорнодольську, українську оперну славу Андрія Добрянського з Метрополітальні Опери в Ню Йорку та ін.

Запляновані мистецькі виставки: ЕКО з синами, Я. Гніздовського, Б. Божемського, Ірини Зелик, Вол. Бачинського, Л. Гуцалюка та ін. Відбудеться і літвечір Дарії Ярославської, з художнім читанням п-і Іванни Кононів, з рамени 89 Відділу СУА.

9-го серпня, в суботу—не-

(Закінчення на стор. 4-ій)

Світова Рада для Справ Культури СКВУ відбула наради

Ню Йорк. — В п'ятницю 20 червня тут відбулися наради Президії і референтів Світової Ради для Справ Культури СКВУ. Голова Ради В. Ласовський подав звідомлення за час від останньої наради, а також докладніше поінформував про ситуацію на українському культурному відтинку в Арґентині, Великобританії і Европі, ЗСА і Канаді. Він поінформував також про ділові контакти з Президією Секретаріяту СКВУ в Торонті, а зокрема про видвигнену нею пропозицію поїздок і відвідин окремих громад і поселень та організування фестивалів. Свої звіти подали ще референт для справ бібліотечних та архівальних мгр І. Кобаса, фінансовий референт В. Паступенко та референт новозорганізованої референтури українського фільмового мистецтва д-р В. Моцюк. Над звідомленнями відбулася дискусія і були винесені постанови.

Рада схвалила також окремо відзначити Візантійський хор з Голляндії під керівництвом д-ра М. Антоновича у зв'язку з 25-річчям його діяльности.

СВОБОДА SVOBODA
український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc., 30 Montgomery St., Jersey City, N.J. 07303.

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Передплата: на рік — $24.00, на пів року — $12.50, на 3 місяці — $6.50. Для членів УНСоюзу 65 ¢ міс. За кожну зміну адреси — 25 ¢. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли, незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. За зміст оголошень Редакція не відповідає.

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

КГБ господарює в ЗСА

Інформації про те, що агенти совєтської політичної таємної поліції КГБ наладнали на терені З'єднаних Стейтів Америки цілу систему підслухування телефонічних розмов і записування цих розмов у таких політично вразливих пунктах, як Вашінгтон і Ню Йорк, викликає цілком оправдане затривоження вже не так за безпеку окремих американських громадян, а й З'єдинених Стейтів. Розміри підслухування, зорганізованого совєтськими агентами в ЗСА, — застрашаючі і, згідно з даними, йдеться тут про підслухані телефонічні розмови, число яких становить мільйони. Мало того, практично всі члени Конґресу ЗСА були „охоплені" цією совєтською системою електронічних підслухових апаратів, всі місії держав у Об'єднаних Націях у Ню Йорку і, очевидно, всі ті особи, в яких совєтська розвідка була безпосередньо заінтересована.

Зі звідомлення, яке опублікувала американська преса, виходить, що Центральне Розвідче Агенство впало було на слід такої совєтської „діяльности" на терені ЗСА і дані про це були подані Комісії Рокефеллера, яка переводила слідство в справі діяльности Центрального Розвідчого Агенства. З уваги на вимоги „державної безпеки", свідчення у цій справі не включені у опублікованому звідомленні Комісії і невідомо, чи американській контррозвідці пощастило зліквідувати КҐБівську, нечуваних розмірів шпигунську аферу. У всякому випадку, в інформації про цю шпигунську аферу СССР в ЗСА говориться, що за час підслухування телефонічних розмов на терені ЗСА, совєтські агенти зареєстрували не менше як 100 тисяч розмов конґресменів і сенаторів на Капітолю та високих державних службовців.

Поминаючи подробиці в цій справі, треба звернути увагу на цей факт, що таке розпаношення совєтських агентів в ЗСА і їхнє практично цілком вільне „господарювання" на американській території у процесі збирання потрібних інформацій, почалося в період так званого відпруження у відносинах між ЗСА та СССР, тобто з започаткуванням політики детанту. Москва вирішила використати максимально детант для своїх цілей і організувала пенетрацію Америки своїми шпигунами. Не від речі буде у зв'язку з цим згадати й те, що самі американці дали КҐБ в руки потрібний технічний виряд, доставивши до Москви і продавши Совєтському Союзові найбільш досконалий власний поліційний виряд, в тому й апарат для електронічного підслухування розмов на віддаль.

Коли ж сьогодні уряд не хоче подати до відома загалові громадянства даних про розміри цієї пенетрації, то тому тільки, щоб „не зразити" собі СССР і щоб втримати в силі детант з СССР. Така політика і такий „детант" з СССР до доброго не допровадять, не принесуть сподіваного тривалого миру і безпеки у світі, а навпаки, з кожним днем наближатимуть ЗСА і цілий світ до катастрофи війни, або капітуляції перед Москвою.

Додаткова рецепта

Минулого тижня федеральна Адміністрація у справах харчів і ліків (ФДА) внесла рекомендацію, щоб ті самі ліки, але випродуковані різними фірмами, мали точно ті самі хемічні складники і той самий біологічний вплив на пацієнтів, які заживають. ФДА хоче запевнити, щоб, наприклад, всі марки пеніциліни чи іншого ліку доставляли до кровоносної системи ту саму скількість хемічних складників в приблизно тому самому часі. Рекомендація ФДА була видрукована у Федеральному Реєстрі і зацікавлені особи протягом наступних 45-ох днів матимуть змогу вносити свою опінію, застереження тощо, заки та Адміністрація виготовить остаточну форму своєї рекомендації.

Пропозиція ФДА заслуговує на підтримку з кількох причин. Поперше, одностайність в складниках і в діянні ліків запевнить, що не трапляться такі випадки, що приписаний доктором лік однієї фірми мав інший вплив на організм пацієнта, ніж такий самий лік іншої фірми, що часами загрожувало здоров'ю, а то і життю пацієнта. Речники Адміністрації у справах харчів і ліків, вказують, що різні марки медикаменту „дігоксин", вживаного для лікування серцевих недуг, доставляли цілком інші скількості активних хемічних складників до кровоносних судин. Надто високий рівень цих складників міг бути небезпечний, бо спричинював затроєння, а замала кількість складників могла також бути небезпечною, бо не була задовільною, щоб допомогти пацієнтові. Особливо небезпечним було, коли лікарі первісно приписували своїм пацієнтам „дігоксин" однієї фірми, а опісля з будь-яких причин приписували цей самий лік іншої фірми, навіть не знаючи, що вони різняться складниками і швидкістю діяння.

Пропозиція федеральної Адміністрації щодо одностайности в ліках заслуговує на підтримку також тому, що може заощадити американським консументам великі суми грошей, бо вони зможуть купувати найдешевшу марку із усіх конкуруючих і не журитися, що одержують лік гіршої якости. Одностайність в якості ліків може також спричинитися до зменшення в цінах ліків. Ці самі ліки більш відомих фірм тепер часами коштують два-три рази більше ніж ті самі медикаменти менших фірм, бо пацієнти готові платити вищі ціни за продукти компанії, які мають більше фондів на рекляму.

Якщо пропозиція ФДА ввійде в силу, то це може заощадити великі суми грошей і для Уряду, бо він зможе особам, які забезпечені такими медичними програмами як „Мідікейт" і „Медикер", повертати гроші за ліки фірм, які коштують найменше із усіх конкуруючих, а пацієнти будуть запевнені, що одержуть медикамент найвищої якости.

Уодностайнення ліків різних виробів щодо їх складників і діяння було б таки справді доброю додатковою рецептою з всебічною користю для всіх.

А. Орликовський

ЗА НАШЕ МІСЦЕ В ЕВРОПІ

(Порядком дискусії)

1

Щоденні турботи еміграційної маси та неспроможність їй інтенсивно зайнятися світовими подіями в українському аспекті приневолили цих, які слідкують за зростом чи упадком питоменности нашої справи на міжнародному ринку зайняти певне становище та прийти до висновку, що такий стан нашої політичної активности існувати дальше не може.

Похвально є, що цю важку ситуацію для нашого дальшого міжнародного існування збагнули саме представники Конференції Українських Центральних Академічних Професійних Товариств (дев'ять установ), які зуміли самокритично підійти до справи та „відкрити", що навіть провідні особи наших політичних середовищ, зайняті до загину „своїми справами" та амбіціями, втратили орієнтацію, в якій ситуації дійсно опинилася Україна на міжнародному форумі, не здаючи собі справи із поваги хвилі, коли ось-ось вирішуватиметься не по волі нашого народу його майбутнє світовими потугами, до яких приналежний і СССР.

Іде конкретно про світовий мир, так потрібний Росії в першу чергу, а західнім державам, — щоб мати можливість торгувати й багатіти. І це ось тому світові потуги будуть вирішувати низку національно - державницьких справ на европейському континенті, во ім'я їх добробуту.

Факт є, що ми не зуміли на протязі останніх 25 років створити політичний високо інтелектуальний та всенаціональний синедріон, який міг би на міжнародному форумі своєю поставою придбати собі та нашій справі авторитет, бути чинником, до якого захотіли б прислухатися авторитетності політичного світу, які через їхнє важливе державницьке становище (світового маштабу) могли б і нам допомогти, вони бо уповноважені співвирішувати долю европейських держав та націй за пляном на цілі десятиліття, якщо не століття.

Факт є, що ми не зуміли досі встановити нормалізації взаємин із екзильними урядами нам суміжних країн та такими ж політичними державницькими центрами народів сходу, які півстоліття тому, чи до 1940 року були таки незалежними.

Ми допустили до цього, що так щедро створений в 1920-их роках прометеївський рух нашими ще тоді міністрами у Варшаві, якого духовим провідником була таки Україна, її сьогодні оці „поневолені" вважають нездібною вести східньо - европейську політику, бути у проводі оцих східніх націй, „закидаючи нам загарбництво Криму, східньої Польщі", „Румунської" Буковини, а то й Полісся та Кубанщини, на які за національним принципом кожний український уряд мусить претендувати.

Ми, живучи під порогом Об'єднаних Націй, не зуміли від 1950 року (коли велика кількість наших людей сюди прибула) створити хоч якесь добірне представництво, складене із людей, що не за „партбілетом", а фахово зуміли б вести нашу гідну уваги інформацію та плянову постійну працю серед сотні державних та підержавних міжнародних представництв, які входять в склад цієї сучасної Ліґи Народів у Ню Йорку.

Ми не спроможні були досі змобілізувати як слід світову публічну опінію в нашу користь для оборони наших патріотів — борців за привернення конституційних прав оцій Україні, міжнародний авторитет якої із повоєнних часів (після 1945 року та її деякого полегшуючого становища в 1960-их роках) дуже обнизився; підсовєтська Україна втратила в Києві індивідуальності, які могли мати хоч якийсь респект на Кремлі, подібно як його колись мали грузини й вірмени за Джуґашвілі та Мікояна, не зазнавши великого голоду й обезголовлення провідної верстви, як це трапилося з Україною за Сталіна.

Ми ще досі все ж таки заінтересовані потужністю нашої нації і не хочемо повірити в можливість фізичного її знищення шляхом масових вивозів, поселювання „совєтський людей", головно росіян, із цілої імперії, в містах України, духової росіянізації провідної верстви нації та стоплення її із „совєтським народом" російської політичної орієнтації.

Причинами всього злого є повна в нас відсутність професійних сил у веденні державницьких справ на міжнародній арені, невміння нашої еміґрації відповідно зареаґувати на існування в нашому політичному світі провідників, яким бракує концепційности в політичних починах. Ці провідники мусять уміти пристосуватися до умовин світової політики, на основі експериментальних дослідів та гнучкости у зовнішніх зв'язках для встановлення справжньої політичної акції, яка повинна бути ведена із знанням політичних наук, націології, міжнародного права та навіть психології.

У світовій політиці, хоч не хоч, ми мусимо найти своє місце, іде ж бо про краще майбутнє для України. Саме через брак елястичности в нашій зовнішній політиці, через невміння найти для себе прихильників та спонукати їх бути нашими захисниками, коли вирішують світові проблеми (серед яких місце й для нас), ми втратили масу добрих нагод, можливостей врятувати наше становище в колі вільних народів.

Замість підтягнути позицію України у світі, її важливість та атрактивність в світовому маштабі (як це зуміли зробити поляки, чехи та мадяри, не кажучи вже про румунів), ми допустились до повної девастації нашого політичного становища в крузі світових дій.

Нещастям нашим є це, що ті, які призначені реалізувати політичні програми чи концепції, діють зовсім протилежно до систем кабінетної дослідної праці та вважають, що деклярацiями висловлюваннями лиш побажань чи проєктів, участю в пропаґандивних зібраннях, це мигають фото - апарати, виконують справжню політичну роботу.

В нас часто буває так, що те, що у політичній системі вважається експериментом, одним із засобів дій (пропаґандивна активність популярного характеру), в нас береться за основну працю в політичному сенсі, із якої в практичному виді користи бути не може на довший період часу. Часто - густо наша політична праця, яка мала б бути основною, є хвилевою, — від випадку до випадку, — та не має перманентности і послідовности, що є дуже важливі в конкретній політичній роботі.

Дійшло навіть до того, що партійна приналежність стала подекуди більш респектованим документом кваліфікованости людини зайняти відповідальний пост в державницькому апараті, як знання предмету, фаховий вишкіл та практика в службовій чинності по певній ділянці конкретної професійної роботи державницького характеру.

Тому повстали в наших центральних установ монструми „дорадчих комісій" без відповідних людей до конкретних завдань. Практично виходить так, що призначені референти для певних завдань виконують визначену справу, як уміють, з самої віри в своє „професійне" виконування цих чинностей та в свою незаступимість.

Ясно, що громадськість, яка уміє зовсім об'єктивно оцінити та розрізнити конструктивну працю від невдалої у веденні політичних справ, здержується від жертвенности на фонд т. зв. „великої політики", — якої в дійсності немає, або вона робиться не так як слід із-за браку знання.

Повстає криза, брак грошей на реалізацію поодиноких плянів у політичному аспекті в той час, як існує жертвенність на „наш Рим", „наш Гарвард" та навіть УВУ.

Зібрані грошові засоби по партійній наказовій лінії часто споживаються на маловартісні публікації пропаґандивного характеру, а то й сумнівні етнічні фестивалі та бенкети, в цей час, як науково - дослідні установи НТШ, УВАН постійно в фінансовій кризі та в журбі, як випустити працю державницького характеру, чи провести корисну для нас конференцію міжнародного характеру.

Отже, зовнішній світ вимагає від нас лише одного зцентралізованого політичного осередку, опертого на леґалістичній формі та переємницькій традиції від 1918-20 рр. з перманентним урядуючим апаратом, складеним із фахівців, а не як досі — із „заслужених осіб", яких ми можемо шанувати в історичному аспекті, але не ставити їх до ведення біжучих справ на міжнародному форумі.

Якщо можемо похвалитися майже повною координацією дій в нашому науковому світі за пляном та ідеєю виступати одним фронтом перед зовнішнім світом, розуміючи, що наука має служити нації в її змагу за першість та квалітетність в науковій творчості, то, хочемо цього чи ні, мусимо ствердити, що в політичному секторі ми цієї координованої мудрости ще не досягли.

(Продовження буде)

Роман Ільницький

ДОБРІ ВІСТІ З УКРАЇНСЬКОЇ КАНАДИ

На сторінках „Свободи" появились дві вістки з української Канади, які заслуговують на те, щоб на них звернула увагу ціла українська суспільність в діяспорі. Маємо на думці повідомлення Президії КУК-у про її заходи перед парляментом і урядом в Оттаві в справі дозволу на іміґрацію українців до Канади, на ширшу скалю, з Південної Америки; головно з Бразилії, Арґентини, Чіле і Венезуелі, та з Европи. Як виходить із згаданого повідомлення, — це питання вже розглядає парляментарна комісія в справах іміґрації, яка ще в червні переведе публічні переслухування в Вінніпезі, осідку українських центральних установ і столиці провінції, в якій живе відсотково найбільше українців. Немає сумніву, що українські діячі, покликані на ті переслухання, дадуть переконливу арґументацію в користь здійснення цього пляну.

Крім того, 7 червня ц.р. мала відбутись в Торонті нарада всіх зацікавлених цим питанням осіб і організацій з цілої Канади. Знаємо також, що це було предметом серйозних і фахових обговорень на Загальних зборах Канадської асоціяції українських професіоналістів і бизнесменів, що відбулися на початку червня в Едмонтоні.

Вже з цих повідомлень видно, що справа переселення малих українських груп з різних частин світу до Канади входить в стадію практичного розгляду і є на шляху до свого здійснення. Цим фактом треба тим більше радіти, що „Проєкт Канада", як плян центрального українського поселення в світі, аж задовго (25років!) перебував в стані теоретичного обговорювання та абстрактного плянування. Зродившись в 1948 році на сторінках тижневика „Час" (Юрт-Нюрнберг) в час еміґраційної гарячки 200-тисячної маси українців, що жили в бараках і касарнях знищених війною Німеччини і Австрії — та ідея не мала тоді виглядів на здійснення. Переселитись всім до Канади (хоча і як це було бажано!) було неможливо тому, що, поперше, Канада в той час не хотіла такої кількости українців прийняти, а, подруге, втікачі „притиснені до муру" совєтськими репатріяційними місіями і втомлені життям в таборах — не мали терпіння чекати на упорядкований переїзд до якоїсь однієї країни. Кожний чіплявся за першу нагоду, щоб виїхати туди, де була можливість свобідного життя подальше від СССР.

Аж 10 років пізніше ця ідея віджила на сторінках „Свободи" у статтях автора цих рядків п.н. „Чи можлива англо - франко - українська держава?". Але й ці статті, поза розбудженням думки, не принесли ніяких практичних наслідків. Аж при кінці 1973 року нав'язав до них проф. Іван Коропецький, економіст. За його ініціятивою в Ню Йорку постала група 20 професіоналістів, що поставила перед собою завдання посунути справу вперед. На її чолі стали І. Коропецький, Р. Ільницький, М. Сосновський і Н. Січинська. Вони розгорнули досить жваву діяльність: нав'язали зв'язки з українськими громадами, з яких можна сподіватися кандидатів на іміґрантів, перевели розмови з компетентними в цих справах орґанізаціями (головно ЗУДАК,), широко з'ясували свої пляни новообраному президентові КУК-у, адв. Радчукові і секретареві П. Башукові, переслали свої суґестії щодо пляну діяльности Переселенчій Комісії в Торонті та широко листувалися з діячами в Оттаві, Едмонтоні, в Европі та Південній Америці. Появились також статті у „Свободі", в деяких тижневиках і журналах на цьому і европейському континентах. Виголошено ряд доповідей на форумах різних організацій.

Треба сказати, що цим разом зацікавлення переселенням до Канади, як засобом покращання господарського становища наших поселенців в Південній Америці і в Европі, і як чинника, що може розв'язати питання етнічно-культурного збереження українців поза Україною — було велике. Розмови викликали зрозуміння, а навіть ентузіязм.

КУК-ові треба сердечно ґратулювати. Передання ним справи до парляментської комісії, — це перехід від теорії до практики, від плянування до його здійснення. Цього не міг ніхто інший зробити крім КУК,. Чверть сторіччя після закінчення переселення 200 тисяч українців з Европи за океан, починається нова велика акція „комасації" малих і економічно бідних українських громад, розкинених по всьому світі, в одну велику, багату, культурно розвинуту українську спільноту в одній із західніх провінцій Канади, в Алберті, або в Манітобі.

Ольга Соневицька

БАТЬКИ ВІДПОВІДАЛЬНІ

„Пам'ятайте, чужі школи любови і пошани до України не навчать!" Такі золоті слова нашого Патріярха, Блаженнішого Кир Йосифа, прийшли мені на думку на конференції в школі св. Юрія, на яку отці Василіяни і Батьківський комітет запросили кореспондентів, представників громадянства й організацій на нараду.

Йдеться про дуже важливу справу. Школа св. Юрія, яка є однією з найкращих цілоденних українських шкіл в Америці, не може зібрати достатню кількість дітей, щоб заповнити просторі, ясні, модерно улаштовані кляси. Журба про існування школи червоною ниткою снувалася крізь усі наради і поради. Багато говорено, як то і що зробити щоб ми не втратили нашої, таким великим зусиллям збудованої, цілоденної школи, до якої ходять виключно українські діти.

— „Не дайте пропасти нашій шкільній установі, бо вже тепер є в Америці лише дві українські католицькі цілоденні середні школи в Детройті і в Ню Йорку, — сказав о. протоігумен Патрикій Пащак, — а були вони майже в кожнім місті ЗСА. Я маю змогу бути по всіх українських парохіяльних школах і сум огортає, що самі добровільно денаціоналізуємося". —

Хто ж тому винуватий? Відповідь проста і ясна. Батьки і ще раз батьки!! Поки мешкали разом близько церкви і своїх установ, як Пласт, СУМА, ОДУМ, всюди було повно дітей. — „Не пропадемо на чужій землі, як наші діти з ранніх літ перебувають у своїх організаціях, у своїй школі", — думали батьки.

Але згодом прийшли зміни. Люди розбагатіли, розійшлися по далеких дільницях, де більше сонця, і квітів, але не передбачали, що втратять своїх дітей для своєї нації. А хто ж буде боронити наш замучений нарід, нашу безталанну Україну, якщо наші діти не чують у чужій школі ні словечка української молитви, ні словечка про Україну. Виростатимуть безіменними космополітами завдяки своїм таки батькам!

Але трапляються батьки — білі круки, що розуміють відповідальність перед своїм народом і довозять свої малі діти рано до нашої школи, а матері поступають по своїх дітей по науці. Приклади: мистець М. Голодик з Джерзі Сіти, інж. Червоняк з Квінсу, п. Дрогобицький з Бронксу, п. Доляк з Асторії і багато інших. Значить, можна все зробити, як є сила волі і почуття обов'язку перед нацією.

Рівень науки в школі св. Юрія дуже високий. От цього року по скінченні Академії св. Юрія 15 студентів дістали стипендії, а деякі по 2 і 3 стипендії. Деякі батьки закриваються тим, що посилають дітей також до католицької школи американської. Але це велика різниця. Чи пошанують чужі школи наші національні свята, як 1-ий Листопад, 22 Січня, дні Тараса Шевченка, наші концерти коляд, гагілки?

Наші рідні традиції шанують лише в українській школі. Яка чудова кляса передшкілля в українському стилі, що її веде люблена дітьми учителька Поля Книш. Яка прекрасно улаштована кляса для українських лекцій, яку веде заслужений педагог Іван Близнак! Чи те все буде мати дитина в чужій школі? Кажуть деякі батьки на оправдання, що посилають своїх дітей до Пласту, СУМА, на курси українознавства. Але чи всі діти належать до тих організацій, чи всі батьки хочуть собі тратити суботній відпочинок?

Отже тепер, батьки, на порозі нового шкільного року за вами слово, щоби ваші діти колись не плакали на вас за вашу байдужість!

Не забуваймо золотих слів нашого Патріярха, що чужа школа любови і пошани до України не навчить.

Валентина Юрченко

НАСТЯ

(Оповідання)

(4)

Другого дня, не сказавши нікому ні слова, Настя спакувала й свою скриньку і виїхала з будинку. Найнявшись за продавчиню до крамниці, вона знайшла собі куток у кімнаті старенької вдови, а вечорами ходила на „рахівничі курси".

У Технологічному парку вдень було мало людей і чудесна прохолода в липневу спеку. Так і манило присісти на лавці й дихати, спивати свіжість лататих каштанів і кленів. Молода мати ледве поспішала за кількарічним синком. Йому зовсім не хотілося сидіти і він завзято гарцював на дерев'яному коникові покрученими доріжками парку.

— Ігорчику, не біжи так швидко, бо впадеш! А де ж ти там подівся? Що ти їси? — гукала мати до хлопчика.

— Я їм цукерку, мені Настя дала! Тут наша Настя — ось вона! — захоплено озвався Ігорчик з бічної доріжки. І справді, в затишному куточку, на лавці, під кущем бузку сиділа Настя з розкладеними книжками й зошитами.

— О, добридень, Насте! А ти що тут робиш — обклалася книжками, бачу, — вчишся чи що? — оторопіла з несподіванки молода мати.

— Та я ж на вечірніх курсах вчуся, а вдень працюю в крамниці за продавчиню. Сьогодні в мене вихідний... — А по хвилині ніякової мовчанки, поглянувши просто в очі Ігорчикової мами, вона тихо промовила:

— Я рада, що побачила вас — ви ж не така, як ті всі... Вони мене зненавиділи, а що таке я їм зробила?.. Я не забула, як ви колись нагодували мене й Гальку отам на сходах, від себе відірвали... Скажіть мені тепле слово, дайте пораду, що робити?.. Ви, мабуть, про все догадуєтеся...

Її очі наповнилися сльозами і вона замовкла. Жінка пильно вдивлялася у Настине обличчя — як же вона бідолашна змінилася! Під очима синці, лице стало якимось вилицюватим, а довкола уст і на щоках — темні плямки. Вагітна! — враз майнуло в голові жінки.

— Чи ти ще любиш його? — просто спитала вона, дивлячись на Настю.

— Чи люблю? Я б життя своє віддала за нього, але воно тепер для синочка мого потрібне... Я обох їх тепер люблю однаково...

— Я знаю, що Віктор любить дітей, з нього буде добрий батько, — потішала жінка. — Він не залишить тебе, Настю, саму з дитиною.

— Я вірю йому, але ми не можемо побратися поки Шуся жива. Я боюсь її прокльону. Хоч ви, може, в це й не вірите, а я вірю... — впевнено промовила вона і додала замріяно: — А синочка я назву Тарасиком. Він буде в мене, мабуть, білявенький, як тато... Тарасик! Так, як Шевченко...

***

За кілька тижнів після цієї розмови в парку, прийшла сумна вістка про смерть Шусі. Принесла її всевідуча Поліна, бо Віктора на той час в будинку вже не було, — він виїхав поза місто, у нове помешкання. А як же Настя? — спитаєте ви. А Настя стала Вікторовою дружиною — побралися вони за якийсь час аж після смерти Шусі. Чи була вона щасливою? О, так! Вона стала матір'ю білявенького Тарасика, вірною дружиною і доброю господинею, якою, зрештою, вона завжди була.

А інженер Віктор Гарасовський, цей жартун і життєлюбець, знайшов у Настуні нові, незнані йому риси і незаймані почуття, які могла зберегти тільки здорова українська душа. Їхнє родинне щастя тривало б, напевно, довго, бо Настя духово виросла до невпізнання, багато читала, щоб хоч трохи дорівняти чоловікові, його смакам і уподобанням. Тривало б це щастя якби... Прийшов несподіваний арешт.

Розгул „єжовщини" змітав усе, що думало, дихало, жило по-українськи. Віктора забрано просто з праці і Настя його вже більше не бачила. Навіть не знала куди його вивезено, чи живий він чи ні. Всі її старання розшукати його слід зустрічали глуху стіну ворожости і зловісної мовчанки.

На той час Настя сподівалася вже другої дитини і на її плечі ліг увесь тягар утримання родини. Але діти — це були Вікторові діти, з його очима, усмішкою, його волоссям, — усім, що було таке миле й дороге для Насті. Вдруге розбивалася оце її родина — спочатку забрали батьків, тепер — чоловіка, якого любила до безпам'яти. А, може, це збувалася осторога матері — „не шукай жонатого, бо то гріх"? — О, люди, люди, які ж ви жорстокі!

(Кінець.)

Звіт Комітету Оборони Совєтських Політичних В'язнів за 1974-1975 рік

Щоб познайомити громаду з діяльністю Комітету оборони совєтських політичних в'язнів, представляємо для переоцінки повний список всіх акцій, які Комітет провів впродовж останнього року.

1. Видавнича ділянка:

Липень, 1974: Односторінкове платне оголошення п. н. „Апель до світової публічної опінії" в часописі „Ню Йорк Рев'ю оф Букс", де понад сто західних культурних діячів, між ними Жан-Пол Сартре, Ноам Чомський, проф. Ерих Фромм, та Сальвадор Люрія, закликають світову публічну опінію до ведення постійної акції в обороні політичних в'язнів в СССР та Чехо-Словаччині, між ними С. Мороза та Л. Плюща.

23-го грудня, 1974: Стаття члена Комітету, Адріяна Каратницького в справі В. Мороза, в часописі „Виледж Войс".

Березень, 1975: Комітет видає 64-сторінкову, англомовну брошурку п. н. „Політичні в'язні в СССР", тиражем 2,500 примірників.

Травень, 1975: Появляється заходами Союзу Українок Америки та Комітету оборони совєтських політв'язнів, 24-сторінкова, англомовна брошурка п. н. „Жінки політв'язні в СССР", тиражем 10,000 прим.

У 1975 році Комітет видав наступні прескомунікати:

12-го березня: „Засуджені українки в СССР бажають допомогти чілійським політв'язням, совєтські політв'язні прохають міжнародної допомоги для звільнення жінок".

14-го березня: „У совєтських концтаборах держать важко хворих українських в'язнів".

27-го березня: „Арештовано Оксану Попович. Нові арешти в Івано-Франківському".

2-го травня: „В'язні просять допомоги для жінок у концтаборах СССР".

7-го травня: „Українські політв'язні совєтських концтаборів протестують проти знущання, домагаються належних їм прав".

9-го травня: „Українські жінки політв'язні зберігають почуття внутрішньої свободи". (самвидавчий документ)

15-го травня „Данило Шумук прохає Верховну Раду СССР визволити його від совєтського громадянства".

У 1974-75-му році, англомовні прескомунікати Комітету появилися в часописах „Виледж Войс", „Ню Йорк Таймс", „Ню Йорк Пост", „Атланта Джорнал", „Де Милитент", та „Ню Йорк Рев'ю оф Букс", в журналах „Інпрекор", та „Інтерконтинентал Прес", на радіостанціях WBAY та WYC та телевізійних станціях.

2. Публічні виступи:

2-3 березня 1974: Комітет улаштовує конференцію в приміщенні Українського Інституту Америки на теми „Українсько-російські взаємини і дисидентський рух", „Американська лівиця і СССР". Присутніх коло 200 людей.

7-го квітня, 1974: Віче в Ню Джерзі на тему „Ситуація в Україні й оборона українських в'язнів", де реферував член Комітету Б. Витвицький та Р. Купчинський.

13-го червня 1974: Громадський вечір присвячений обороні В. Мороза, влаштований в Ню Йорку. Доповідали кол. російські дисиденти Олександр Єсенін-Вольпін, Юрій Штейн, та Наум Коржавін. Присутніх коло 150 людей.

16-го липня 1974: Публічна маніфестація в обороні В. Мороза у Бостоні, де промовляли О. Єсенін-Вольпін, Р. Купчинський та Карел Ковонда, студентський лідер „Празької весни".

5-го липня, 1974: Віче в обороні В. Мороза, В. Чорновола та П. Григоренка. Доповідачі: Грейс Пейлі, Дейвид МекРейнолдс, Дейвид Доллинжер. Присутніх коло 250 осіб.

23-30 липня, 1974: Однотижневе пікетування приміщення совєтського Аерофлоту в обороні В. Мороза.

16-29 червня 1974: Два члени Комітету беруть участь в 13-денній голодівці у Вінніпезі, в обороні В. Мороза.

6-го вересня, 1974: Виступ Р. Купчинського на телевізійній стації РУХ (в Ню Йорку) в обороні В. Мороза.

21 листопада 1974: Віче в обороні чеських дисидентів Їржі Милера та Ярослава Шабати на Колюмбійському університеті. Присутніх коло 150 осіб.

18-го березня 1975: Віче в обороні В. Мороза й В. Буковського в Ню Йорку. Доповідали американські діячі Ерик Бентлі, Конрад Линн, Джордж Новак, Алфред Кейзин, кол. совєтський дисидент Борис Шрагін, та член Комітету, Адріян Каратницький. Коло 250 осіб присутніх.

Січень 1975: Виступ А. Каратницького перед американським студентським конгресом в Сейнт Луїс. Присутніх, понад 1,000 осіб.

Як видно з вищенаведеного звіту Комітет спрямовує більшість своїх акцій для розголошення справи всіх совєтських політв'язнів, зокрема українських, в американському суспільстві та в американській пресі. Думаємо, що тільки такими заходами можна мати будь-який вплив на репресії в Совєтському Союзі. Надіємося, що українська громада виявить свою згоду з нашим курсом діяльности, дальшою моральною та фінансовою підтримкою.

ДИРЕКЦІЯ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО ДОМУ в ІРВІНГТОНІ, Н. Дж.

ділиться зі своїми Членами і всім Українським Громадянством сумною вісткою про те, що 23-го червня 1975 року, несподівано помер член Дирекції Українського Народного Дому та колишній голова Будівельного Комітету УНДому, відомий лікар та громадянин

Д-Р ВОЛОДИМИР ГУК

ПОХОРОН відбудеться в четвер, 26-го червня 1975 року, а ПАНАХИДА в середу, 25-го червня, у похоронному закладі Литвин і Литвин, Ірвінгтон, Н. Дж.

Цією дорогою від імени всіх Членів, Дирекція Українського Народного Дому висловлює глибоке співчуття Дружині та Родині Покійного.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

ДИРЕКЦІЯ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО ДОМУ, ІРВІНГТОН, Н. Дж.

ЕКЗЕКУТИВА УККА — ВІДДІЛ НЮАРКУ, Н. Дж. і ОКОЛИЦЯ

з глибоким смутком повідомляє Українське Громадянство про те, що 23-го червня 1975 року, ненадійно, помер у Савт Орандж, Н. Дж., відомий лікар і громадянин

Д-Р ВОЛОДИМИР ГУК

колишній голова Відділу УККА в Нюарку, Н. Дж.

ПАНАХИДА відправиться в середу, 25-го червня 1975 р. у похоронному заведенні Литвин і Литвин, о год. 8-ій вечора, а ПОХОРОННІ ОБРЯДИ в четвер, 26-го червня, о год. 8:30 ранку з похоронного заведення і церкви св. Івана Хрестителя в Нюарку. Тлінні останки Покійного спочинуть на Українському Православному Цвинтарі у Бавнд Бруку, Н. Дж.

Екзекутива УККА цією дорогою висловлює глибоке співчуття Дружині та Родині Покійного.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

ЕКЗЕКУТИВА УККА

Замість квітів на могилу Товариша

сл. п. д-ра СИДОРА СЕМБАЯ

складаємо на „Церкву в Потребі" в Римі 20.00 долярів.

Дружині і усій Родині Покійного, передаємо вислови нашого найглибшого співчуття.

Галлендейл, Флор. — Омелян і Юлія УРБАНСЬКІ

В пам'ять нашого Найдорожчого і Незабутнього

БРАТА і ВУЙКА

бл. п. Богдана Мусія

на фонд „Церква в Потребі"

складаємо 60.00 долярів

Ірена ТЕСЛЯ з чоловіком Іваном — сестра

мгр Ліда ВАЛЮХ з Родиною — сестрінка

інж. Роман ЛОМЕЙ з Родиною — сестрінок

мгр Богдан ЛОМЕЙ з родиною — сестрінок

Повідомляю всіх Рідних, Друзів і Знайомих, що

в суботу, 28 червня 1975 року

о год. 12-ій в полудне

на Українському Православному Цвинтарі

в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

відбудеться

ПАНАХИДА і ПОСВЯЧЕННЯ ПАМ'ЯТНИКА-ХРЕСТА

над місцем Вічного Спочинку моєї Незабутньої Дружини і Вірної Подруги Життя в долі й недолі

св. п.

АНГЕЛИНИ МАРТИ РОМАНЮК

Помоліться щиро за спокій її незлобивої Душі.

Зажурений чоловік —

інж. ЛЕОНІД РОМАНЮК

В ШОСТУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ

Найдорожчого

Сина ПЕТРУСЯ

яка припадає 1-го липня

В ШОСТУ РІЧНИЦЮ

Весняного ранку пташки щебечуть
біля мого вікна.
Сину Петрусю, дитино моє,
вже шість років минає
як тебе нема.

Зболене серце, моє до кінця
сліз моїх за тобою криниці була б.
Зайду на могилу білі квіти цвітуть
прислуховуюсь до них, лиш бджоли гудуть.
Не чую слів твоїх, якими ти мене втішав,
неначе той жайворонок у горі співав.

Лиш у мріях я бачу тебе, як струнко ідеш
в садок яблук кошик наречеш.
Зайду я під яблунь, порожній кошик стоїть,
підведу очі на яблунь, синок не сидить.
Як порожньо у мене в серці без сина Петра,
як билина в полі залишилася сама,
лиш під яблунею лишилась
синьо-жовта квітка твоя.

Здається ще вчора чула твої слова
Мамо, мамо, до війська я йду
стрільцем я буду за Вкраїну свою.
Прокинулась зі сну, сина нема
в цей день Неділя Провідна.
Сіла до машини, мов десь поспішаю
ох Боже мій, я в Бавнд Бруці
сина могилу обіймаю.

1-го липня 1975 р. — Мати — МАРІЯ ГУСАР

Ділимося сумною вісткою з Родиною, Приятелями, Знайомими і Колегами, що дня 23-го червня 1975 року, ненадійно, відійшов у Вічність в С. Орандж, Н. Дж., на 56-му році життя, наш Найдорожчий ЧОЛОВІК, ТАТО, ДІДУСЬ і БРАТ

бл. п.

Д-Р ВОЛОДИМИР ГУК

ПАНАХИДА в середу, 25-го червня 1975 року, о год. 8-ій веч. в похоронному заведенні Литвина в Ірвінгтоні, Н. Дж.

ПОХОРОН в четвер, 26-го червня 1975 року о год. 8:30 ранку з того ж похоронного заведення, до церкви св. Івана Хрестителя, де о год. 9:30 буде відправлена СЛУЖБА БОЖА, а опісля на Український Цвинтар в Бавнд Бруку, Н. Дж.

В глибокому смутку:

дружина — СТЕФАНІЯ

син — д-р ЯРОМИР з дружиною ХРИСТЕЮ

донька — ЛАРИСА РЕДУАН з чоловіком ЯКИМОМ

внук — АЛЕКСАНДЕР ХРИСТОФЕР ГУК

брат — ЗЕНОН з дружиною НАДЕЮ в Чікаго

сестра — ІВАНКА МАРІЯ КОЛОДНИЦЬКА в Україні

та близька і дальша Родина в ЗСА й Україні

Ділимося сумною вісткою з Членами лікарського світу та всім Громадянством, що 23-го червня 1975 року, ненадійно, відійшов у Вічність визначний лікар, громадянин і спортовець

сл. п.

Д-Р ВОЛОДИМИР ГУК

був. член Головної Управи УЛТПА.

ПАНАХИДА в середу, 25-го червня, о год. 8-ій веч. в похоронному заведенні Литвина в Ірвінгтоні, Н. Дж.

ПОХОРОН в четвер, 26-го червня 1975 р., о год. 8:30 ранку, з того ж похоронного заведення до церкви св. Івана Хрестителя, а опісля на Український Православний Цвинтар в Бавнд Бруку, Н. Дж.

Опечаленій Дружині, Дітям і Родині висловлюємо наші глибокі співчуття

УПРАВА МЕТРОПОЛІТАЛЬНОГО ВІДДІЛУ УЛТПА

В СОРОКОВИЙ ДЕНЬ СМЕРТИ

бл. п. д-р ЛЮДМИЛИ

САРАТІВСЬКОЇ-ЛЕТНЯК

в УКРАЇНСЬКІЙ ПРАВОСЛАВНІЙ ЦЕРКВІ

св. Володимира в Ню Йорку, Н. Й.

160-170 West 82nd Street

буде відправлена

ПАНАХИДА

в неділю, 29 червня 1975 р., о год. 12-ій дня

про що повідомляє

муж — мгр ЛЕОНІД ЛЕТНЯК

ОДИНАДЦЯТЬ РОКІВ, ЯК ВІДІЙШОВ У ВІЧНІСТЬ

мій Незабутній МУЖ

сл. п.

ВОЛОДИМИР Т. ГІРНЯК

ЗА УПОКІЙ ЙОГО ДУШІ

СВЯТА ЛІТУРГІЯ І ПАНАХИДА

будуть відслужені

в неділю, 29 червня 1975 р., о год. 12:15 дня

в Українській Католицькій Церкві

св. Володимира в Глен Спей, Н. Й.

ГАЛИНА НОСКОВСЬКА-ГІРНЯК

У СОРОКОВИЙ ДЕНЬ СМЕРТИ

СВ. П. ПРОФ. ІВАНА ТРУХЛОГО

відправиться в пам'ять Покійного

СЛУЖБА БОЖА З ПАНАХИДОЮ

в ЦЕРКВІ СВ. ТРОЙЦІ при 259 Broom Street, New York, N.Y.

в неділю, 29 червня 1975 р., о год. 10-ій ранку

Проситься всіх Хористів, що знали Професора, прибути на СПІВАНКУ, яка відбудеться в церкві св. Тройці, в СУБОТУ, 28-го ЧЕРВНЯ 1975 р., о 6-ій годині вечора. Диригент — д-р ВАСИЛЬ ТРУХЛИЙ.

РОДИНА ТРУХЛИХ

ОЙ НЕМА ТО КРАЮ, КРАЮ...

(Закінчення зі стор. 1-ої)

Оркестра „Темпо" на Союзівці

звичайний танцювальний вечір на розлогій площі перед „Веселкою": гратимуть напереміну дві оркестри, „Рушничок" і „Темпо", також на „День праці" і на „День подяки". Виступатиме на цій Оселі УНСоюзу й оркестра під керівництвом п. Гіряка.

День 13 вересня буде на „Союзівці" особливим: тоді відбудуться традиційні вибори „Міс Союзівки", а перед віллю „Ворохта" буде відкритий пам'ятник - погруддя Лесі Українки, заходами українського жіноцтва УНСоюзу. На це нове свято української культури прибудуть видатні особистості українського й американського світу. Підготовою урочистостей займається п-і Марія Душник, засупниця головного предсідника УНСоюзу.

Ноктюрн

Мальви і соняшники перед „Ужгородом"... Велетенські ялини біля „Гостинниці"... Калина і жовті, з пучечками синіх, квіти довкола погруддя Кобзаря...

Вечоріє. Радіо з Ню Йорку сповіщає про понад 80 степенів вогкої спеки. На Союзівці прохолодний вітерець із гір, температура 74, благодать.

Гості по вечері про щось розмовляють на лавках, під першими зорями.

Здалеку чути тихий цокіт друкарської машинки. Виявляється, тут не всі відпочивають. Інж. Романюк приїхав на все літо з далекої Каліфорнії і відпочити, і попрацювати. Колишній редактор селянської газети „Світло" на Закарпатті, невтомний мандрівник (недавно побував на Алясці), він заздалегідь прислав на Союзівку великий архів і тепер взявся його опрацьовувати. Гарного успіху! Кожна українська праця зміцнює нашу силу.

У вечірньому блакитнавому димку височіють козацькі вежі церкви - красуні, далеко внизу. Між ін., Український Народний Союз подарував під ту церкву частину площі Союзівки, 5 акрів цінної землі.

Тут і там засвічуються вікна. Також далеко-далеко в горах. Як свічечки, або зорі, що впали на землю і сяють самоцвітами, на ній, важкій, спрацьованій, трудній і безмежно дорогій, бо вільній.

На прощання — надзвичайний „концерт", коли так можна назвати дивне відкриття... Управа Союзівки повинна б викликати телевізію і все зафільмувати.

У мерехтливому сяйві місяця, на тлі калини — Тарас Шевченко. Незабаром поблизу нього стане горда, виключна поетка, всеевропейського маштабу — Леся Українка.

На вільній землі Америки.

На клаптику української землі в Америці, на нашій Союзівці.

„Ой, нема то краю, краю" ... — беззвучно виграє на трембіті гуцул-трембітар, прикраса Оселі.

А далеко внизу — ростуть у Господнє небо козацькі вежі нової української церкви.

Для душі і для тіла.

Так, як у житті.

Так, як треба.

Дивлюсь із різьбленого балькону „Ужгороду" на ту далеку церкву, і сам пишеться вірш:

Нова церква

Кипуче зелене море,
Зоря, як ліхтар корабля...
Далеко — Кетскильські гори,
А тут — українська земля.

Зникають звичайні межі,
Не знаю, де вже стою:
Неначе козацька вежа,
Здіймається церква в гаю.

Не легко їти до Бога,
Не знаю, прийду яким...
Та знаю: без цього порогу —
Життя було б дуже низьким.

Леонід Полтава

„Союзівка", 1975 р.

В УНІВЕРСИТЕТІ...

(Закінчення з 1-ої стор.)

Галан, діючим головою є проф. д-р Богдан Т. Гнатюк, а секретарем інж. Михайло Нич. Останній іде по лінії проф. д-ра Юрія Мачука і виконує головну частину праці Кураторії.

З Кураторією тісно співпрацює зорганізоване в Українській Студентській Громаді студентство, донедавна на чолі з Омеляном Крихом, а тепер очолюване Максимом Тарнавським. Для здобуття потрібних фінансових засобів, Кураторія й Громада недавно влаштували весняну забаву, яка пройшла знаменито під забавовим оглядом, але фондів не здобула. Тому з вдячністю треба згадати щорічні більші пожертви на підтримку українських студій в Університеті Пенсильвенії від УНСоюзу, СУК „Провидіння", Української Щадниці, кредитівки „Самопоміч," Товариства Українських Інженерів, спортового т-ва „Тризуб", і ін. Окремо слід відмітити Стипендійний Фонд ім. С. Галана і недавню ухвалу Екзекутиви ЗУАДК-у дати допомогу. Видавничо-Стипендійна Кураторія СУК „Провидіння" ім. Сотера Ортинського щорічно уділяє стипендії студентам.

На вплату цьогорічної субсидії бракує Стипендійній Кураторії при Відділі УККА велика частина фондів. Тому українське громадянство напевно ще відгукнеться своїми пожертвами скоро і щедро, щоб можна було продовжувати заплянованi на осінь виклади з української літератури.

Із втікачів з Індокитаю 30 відсотків вже переселено до ЗСА

Вашінгтон. — Джулія Вадала Тефт, директор Об'єднаних агенцій в справі індокитайських втікачів, повідомила у понеділок, 23 червня, що із 131,000 втікачів із Південного В'єтнаму і Камбоджі 30 відсотків вже переселені до ЗСА. Промовляючи на пресовій конференції, вона заявила, що якщо переселення йтиме дотеперішнім темпом, то решта втікачів, які ще тепер находяться в таборах на території Америки, чи на островах Тихого океану, будуть поселені в різних частинах ЗСА. П-і Тефт заявила, що досі в різних стейтах і містах Америки поселилося 36,693 втікачів від комуністичної інвазії в Індокитаю, а 3,962 переїхали до інших країн. Вона також повідомила, що Франція заявила свою готовість прийняти 15,000 втікачів. Крім того, 2,031 втікачів із цих двох азійських країн змінили свою думку і тепер хочуть повернутися до В'єтнаму та Камбоджі. Їх тепер тимчасово приміщують у таборі в Пенделтоні, Каліфорнія, а звідтіля відвезуть до Індокитаю.

НА ОСЕЛІ СУМА...

(Закінчення зі стор. 1-ої)

(Теличка, Тхір, Сірий і Кравченюк), друге місце — Пласт Ню Йорк, третє місце — СУМА Йонкерс. Штафети 4 × 400 м. — перше місце — Пласт Джерзі Ситі (Блетен, Райщ, Білик і Мишло), жінки — перше місце — Пласт Пассейк (Котляр, Бакалець, Бояр і Басняк).

В бігу на впростець перше місце здобув Білик від Пласту Джерзі Ситі, перебігаючи півтора милі за 07:17.8 хвилин. Друге і третє місце здобули Галібей з Пласту Сиракюзи і Кравченюк з Пласту Джерзі Сіті. В жіночому відділі перше місце здобула Ірка Ковальчик із СУМА Йонкерс в часі 09:37.4, а друге і третє — Галібей з Пласту Сиракюзи і Кухтенко зі СУМА Йонкерс.

В копаному м'ячі Сумівська дружина „Крилаті" з Йонкерсу, „Тризуб" та „Ч. Січ" здобули перше, друге і третє місця в групах новаків і учнів. В групі чоловіків, як вже традиційно на цих спортових ігрищах трапляється, за перше місце зремісували „Крилаті А" і „Ч. Січ", а третє місце здобув „Тризуб". В серії т. зв. „сімок" в копаному м'ячі дружина „Морці" виграла перше місце в чоловічій групі, „Ч. Січ" в новаках, а „Тризуб" в учнях.

Дружина „Крилаті А" змагається в Німецько-Американській Лізі копаного м'яча, де вони здобули перше місце в другій дивізії. За їхній успіх „Крилаті" гратимуть у першій дивізії цієї ліги в другому сезоні.

Додатковою атракцією під час спортових ігрищ цього року була товариська гра „олдбоїв" між з'єднаними дружинами СТ „Україна" з Торонта і УСТ Рочестеру проти „Тризуба" і „Ч. Січі", з вислідом 4:2 для Торонто-Рочестер.

У відбиванці дівоча дружина СУМА з Ірвінґтону здобула перше місце, а „Ч. Січ" виграла друге. В жіночій групі Пласт з Пассейку виграв перше місце, а „Ч. Січ" — друге.

„Ч. Січ" і „Скала" з Гартфорду виграли перше і друге місця у відбиванці в групах новаків і чоловіків. У сумівській дружині з Ню Йорку, яка взяла третє місце у відбиванкових змаганнях, грав Богдан Новаковський, молодий юнак, який цього місяця закінчив середню школу св. Юра в Ню Йорку і одержав повні відбиванкові стипендії до Балл Стейт Університету в Індіяні, Пепердін Університеті в Каліфорнії і Келоґ Камюніті в Мічиґен.

200 РІЧЧЯ ЗСА В СТ. ПІТЕРСБУРҐУ

Ст. Пітерсбурґ, Фльо. — У зв'язку з загальним відзначенням 200-річчя ЗСА ініціятивна група в Ст. Пітерсбурґу (Фльоріда) скликає на понеділок, 30-го червня ц.р. на год. 7-му вечора в залі української католицької церкви при 434 — 90 евеню ширшу нараду представників українських громад місцевостей Темпа, Ст. Пітерсбурґ і околиць для обговорення справи української участи у святкуваннях 200-річчя Американської Незалежности.

КОНЦЕРТ ЗОЇ ПОЛЕВСЬКОЇ

Ню Йорк. — Відома челістка Зоя Полевська виступить в суботу, 28-го червня ц.р. о год. 11:30 перед полуднем на радіостанції WNYC-FM 93.9 з концертом. При фортепіяні проф. д-р Микола Полевський.

В Детройті відзначено 90-річчя Українського Жіночого Руху

Дня 20-го квітня ц. р. в залі Українсько-Американського Осередку в Детройті, відбулося величаве відзначення 90-річчя Українського Жіночого Руху. Програму імпрези відкрила голова Міжорганізаційного Комітету Марія Квітковська, яка рівночасно є заступницею голови СФУЖО. Програму переводила Ірина Лончина, яка представила гостю з Торонта, голову СФУЖО, С. Савчук, яка виголосила цікаву промову; в ній п. С. Савчук накреслила шлях Українського Жіночого Руху з історичної перспективи, нав'язавши аж до сучасних подій в Україні.

Мистецькою ілюстрацією, що зображує шлях розвитку українського жіночого руху, був вдало зроблений монтаж під мистецьким керівництвом Катерини — Бранки Кривуцької. На сцені уставлено історичні постаті в стилевих строях даної доби і кожна з них по черзі виголошувала відповідну репліку. Проводила монтажем режисер Бранка Кривуцька. Цілість залишила глибоке враження.

Дуже важливим моментом, було відзначення заслужених діячок-піонерок жіночого руху в Детройті. Роздача почесних грамот припала заслуженій громадській і політичній діячці Марусі Бек, яка представила інших заслужених жінок: Ірину Козавлину Будзол, Марію Ясінську. Всі згадані жінки належать до Союзу Українок. З членок Золотого Хреста відзначено Анну Левкут і Юлію Чайковську, а від Т-ва „Просвіти" Меланію Дзісяк. Останню грамоту вручено Марусі Бек, яка видимо була заскочена несподіванкою. Теплими словами привітала заслужених діячок С. Савчук і опісля приступлено до концертової точки.

Христина Липецька, мецо-сопрано відспівала „Розвійтеся з вітром" — Степового „Кленова алея" — Віласа, „Діброва Зеленая" — Гнатишина і арію з опери „Самсон і Даліля" Сен-Санса. Фортепіяновий акомпаніямент виконувала відома піяністка Марія Лісовська.

Привіт від Метропольного Відділу УККА склав голова інж. Б. Петріна.

На закінчення програми М. Квітковська подякувала гостям і виконавцям як також і установам, які своїми датками допомогли зорганізувати цю імпрезу. Святочний комітет складався з представниць Управи СФУЖО та жіночих організацій. Від СФУЖО Марія Квітковська, І. Пеленська, О. Климишин. Від СУА — Ірина Лончина, Василина Гординська, Дарія Бойчук і Рома Когут. Від Золотого Хреста — Павлина Зубальська і Валентина Мушинська. Від Т-ва Просвіти: — Павлина Морфей, від ОЧСУ — Дарія Рихтицька, від Марійської Дружини — Ірина Тарнавська і від Професіоналісток — Христина Юзич і Лада Прокоп.

Галя Конопада і Геня Барнич, намалювали декорацію, що представляла сильветку жінки селянки, на тлі якої виросла молода, струнка постать нової українки в довгій білій сукні з квітами в одній руці, а в другій з книжкою, з боку був напис 90. Треба зазначити, що Комітет працював дуже гармонійно, підкреслюючи тим головну ідею СФУЖО. Наша дружня співпраця, це ще один доказ, що тільки спільними силами, згодою і працею з успіхом осягнемо визначену мету.

В. Мушинська
С. Мушинська

У 10-річчя СУМА у Вотерліті

Вотерліт, Н. Й. — 45-ий Відділ СУМА „Галич" — Вотерліт — Когоес відзначив 10-річчя ювілейним бенкетом з відповідною програмою 7-го червня в залі місцевого українського Клюбу. Голова Відділу, М. Бережанський, привітав гостей, пригадуючи головний клич СУМА — „Бог і Україна!". Прапороносець виступив із Сумівським прапором, зібрані відспівали „Боже Великий". Відтак передав провід бенкету сумівському виховникові, Володимирові Кошикареві, який представив почесних гостей при головному столі. Місцевий парох, о. д-р В. Волошин, провів молитву, звернувши увагу на виховні проблеми нашої молоді.

Сумівський виховник, Л. Поповський, відограв на фортепіяні два музичні твори. Інж. М. Свідерський вітав від Головної Управи СУМА, бажаючи витривалости у праці, виховання молодих провідників. Перший голова 45-го Відділу СУМА, М. Крушельницький, розказав про історію Відділу, ілюструючи її прозірками й фільмом. Інж. І. Федорняк з Ютики виголосив доповідь про 50-річчя СУМА-у та його історичну ролю в патріотичному вихованні української молоді. Секретар Відділу, Я. Білас, прочитав 12 привітів; від Пластової Станиці, Школи Українознавства, Окр. Ради СУМ, Окр. Комітету Відділів УККА Олбанської Округи, Відділів СУМА в Рочестері, Ютиці й Оборн, Відділів УККА у Вотерліті і Трой, Об'єднання б. Вояків українців Олбанської Округи, Відділу „Провидіння" у Трой, Сестрицтва у Вотерліті й ін. Від Осередку ООЧСУ в Амстердамі вітав О. Пащак. Тостмайстер представив двох гостей з Европи, з них одного кол. упівця. Дівоче тріо „Троянди" з Байону: Марійка Фесьо (керівничка), Леся Вітгонів і Леся Лебедович відспівали, при супроводі бандур, пізніше акордеону, низку сучасних пісень. „Молода Верховина", танцювальна група СУМА, під керівництвом М. Савкова й П. Коцура відтанцювала кілька українських танків. „Героєм" вечора був наймолодший танцюрист, семилітній Михась Савків. Вечерю приготовив М. Демчар з помічницями, голова Відділу М. Бережанський, подякував голові Ювілейного комітету, Василеві Кошикареві, всім, що причинилися до улаштування бенкету.

Відтак відбулася забава при звуках оркестри „Черемош" з Байону, яка грала переважно українські пісні, приспівуючи, що причинилося до викликання українського настрою. Прибуло біля 200 осіб; з Ютики, Оборну, Амстердаму. Управа 45-го Відділу СУМА вклала багато праці, щоб усе відбулося якнайкраще.

Великий вклад праці в розбудову 45-го Відділу СУМА у Вотерліті вклала його секретарка, виховниця Євгенія Бережанська — Дроччак.

Вона перейшла всі ступні вишкілля: впорядниці й виховниці, а минулого року в сумівському таборі „Холодний Яр" біля Рочестеру, іменували її виховницею 2 ступня. Вона живе тепер в Оборні як дружина Богдана Дрочака, голови Відділу СУМА в Оборні, і працює там секретаркою Відділу СУМА.

І. Д.

Пам'яті проф. Б. О. Боженка

Ще 9-го листопада м. р. у Сан Франсіско, на 85-ому році життя помер проф. Борис О. Боженко, який походив із козацької родини на Полтавщині.

У 1911 р. закінчив він агрономічний факультет Київського Політехнічного Інституту. Будучи студентом працював у студентському гуртку та вів науково-дослідчу роботу в Інсекторії Інституту, а також брав активну участь у наукових експедиціях до Середньої Азії, Сибіру, на Кавказ. Його перша наукова праця була: „Совки торфяних боліт микільського лісництва на Остерщині". Після закінчення Інституту працював у Полтавському губерніяльному земстві, як агроном-ентомолог. За цей час написав серію наукових брошур та статтей. Тоді то обирають його також кандидатом-кореспондентом Російської Академії Наук.

У 1916 р. там же проф. Боженко обороняє наукову дисертацію і дістає науковий ступень доктора агрономічних наук. Під час І-ої світової війни був призначений експертом для перевірки якости зерна для постачання південно-західної армії.

На початку революції Полтавське земство вибирає його до Центральної Ради, де він працює в секретаріяті земельних справ. У 1919 році втікає перед большевиками до Києва, які з їхнім приходом його арештують. Звільнили його поляки, які 1920 р. захопили Київ.

Коли закріпилася большевицька влада, проф. Боженко працює в різних наукових установах Києва, як також в Білоцерківському сільськогосподарському Інституті. З 1928 року починається переслідування українських науковців. Наступного року його звільняють з праці і засилають до Середньої Азії. Коли Азію налітає сарана, проф. Боженка призначають керівником експедиції в боротьбі з нею, будучи під постійним наглядом НКВД. 1934 року проф. Боженко повертається до Києва і працює зразу старшим фахівцем в хемічній лябораторії для нищення шкідників сільського господарства, а останні роки перед II світовою війною стає її керівником. Проф. Боженко зробив дуже важливий винахід — отрута подвійної дії, яка нищить комахи та їхні яйця.

Під час війни, у Німеччині працює робітником при направі шляхів, а після її закінчення поселюється у Регенсбузі і працює професором Українського Технічного Інституту, а пізніше стає деканом агрономічно-лісового факультету.

В 1951 році емігрує до бування в Азії, як із його ос- Бразилії, де працює в Хліборобсько-освітньому Союзі, звідкіля повертається в 1960 р. до ЗСА, поселюється спочатку в Чікаґо, а згодом переїздить до Сан Франсіско, знеможений та хворий переживаннями страдального життя.

Покійний проф. Боженко — це висококультурна людина. Завжди усміхнений та привітний до кожного. Ніколи не вивищувався, скромний. Дуже цікаві його були його розповіді про своє перетаннього побуту в Бразилії, які можна було слухати годинами не нудьгуючи при цьому.

Залишив в смутку дружину Евгенію та сина Святослава. Пам'ять про покійного проф. Боженка, хто його знав, залишиться назавжди.

(еф)

ВІДІЙШЛИ ВІД НАС

МИХАЙЛО ПАПАЩ, член УНС Відд. 292 Б-ва св. Івана Хрестителя в Детройті, Мич., помер 6 червня 1975 р. на 67-му р. життя. Нар. в 1908 р. в Україні, став членом УНС в 1953 р. Полишив в смутку дружину Алевтину, дочку Емілію, брата Андрія, три сестрі Катерину, Анастазію, Тетяну в Україні. Похорон відбувся 9 червня 1975 р. на цвинтарі св. Гедвіка, Дірборн Гейтс, Мич.

Вічна Йому Пам'ять!
П. Федик, секр.

ПАВЛО САХАРЕВИЧ, колишній секретар і довголітній член УНС Відд. 460 в Лондон, Онт., помер 18 травня 1975 р. на 53-му р. життя. Нар. в с. Соколя, пов. Камінка Струмилова, Україна, став членом УНС в 1951 р. Полишив в смутку дружину Ольгу й родину в Україні і Арґентині. Похорон відбувся 21 травня 1975 р. на цвинтарі св. Петра в Лондоні, Онт.

Вічна Йому Пам'ять!
Р. Борнич, секр.

ІВАН КОЗЯК, член УНСоюзу Відд. 379 Б-ва ім. св. Юрія в Чікаґо, Ілл., помер 27-го травня на 62-му році життя. Нар. в 1914 р. в Ракова, Самбір, Україна, став членом УНС в 1968 р. Полишив в смутку дружину Іванну, ближчу і дальшу родину в Америці, Україні і Польщі. Похорон відбувся 31 травня 1975 р. на цвинтарі св. Миколая в Лейден Товншіп, Ілл.

Вічна Йому Пам'ять!
М. Семків, секр.

АНТІН КРАВЧУК, член УНС Відд. 370 в Ню Гейвен, Конн., помер 1 червня 1975 р. на 78-му р. життя. Нар. в Чорткові, Україна і став членом УНС в 1949 р. Полишив в смутку дружину Антоніну і доньку Ярославу. Похорон відбувся 4-го червня 1975 р. на цвинтарі св. Лаврентія в Вест Гейвен, Конн.

Вічна Йому Пам'ять!
В. Гіна, секр.

МИХАЙЛ ДМИТЕРКО, член УНС Відд. 370 в Ню Гейвен, Конн., помер 24 квітня 1975 р. на 85-му р. життя. Нар. в Західній Україні і став членом УНС в перших роках його приїзду до Америки. Полишив в смутку сина Мирона і двох дочок Анну і Вероніку. Похорон відбувся 27-го квітня на цвинтарі Преч. Діви Марії.

Вічна Йому Пам'ять!
В. Гіна, секр.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНСоюзу

НЕДІЛЯ, 29-го ЧЕРВНЯ 1975 р.

ІРІ, Па. Квартальні збори 40 Відд., о год. 3-ій по пол. в залі церкви св. Петра і Павла. Проситься прибути. — Управа.

НЕДІЛЯ, 13-го ЛИПНЯ 1975 р.

РОЧЕСТЕР, Н. Й. Збори С-ва Пресв. Богородиці 36 Відд., о год. 2-ій по пол. в приміщенні Укр.-Амер. Клюбу, 292 Гадсон Авеню. Проситься чл. прибути на збори і вирівняти вкладки. — Стелла Гошовська, Марія Ковальчук, Параска Демків.

РОЧЕСТЕР, Н. Й. Річні збори Т-ва Запор. Січ 367 Відд. о год. 1:30 по пол. в Укр.-Амер. Клюбі. Проситься чл. прибути, є важні справи — підготова до пікніку на 27-го липня. Кон. Комісія здасть звіт. — П. Дзюба, гол., М. Дилак, кас., В. Попович, секр.

ТАРЗАН, Ч. 7321. Село тубільців

Замість просидіти цілу ніч — Тарзан залишає патрулю пігмеїв і сам продовжує розшукувати за капітаном Більським!

Мушу знайти зручний пункт спостереження і дізнатися де я є!

Що це?.. Світла від вогнів серед села... Чи можливо, що це є те місце, за яким я шукаю?...